

Menu

Hammershøis kunst fremstår mere gådefuld efter endt læsning – og det er udelukkende positivt

af **Freddy Hagen**

Publiceret 27/09/2019 i Kultur/Kunst

KUNST // ANMELDELSE – Annette Rosenvolds og Gertrud Oelsners mammutværk om Vilhelm Hammershøi er et ødselt værk, og det er opmuntrende at mærke overskuddet hele tiden. For eksempel er der hele tre sider, der udelukkende er fotografiske gengivelser af gråt papir, fra en indklæbningsbog med fotos, som Hammershøi har ejet. De tre sider er bare tomme, men de er alligevel kommet med. Det er et æstetisk overskud, der beviser, at bogen er udført ud fra alt andet end økonomiske forbehold.

Ryd prædikestolen, skrivepulten eller kortbordet og læs dig igennem Annette Rosenvolds og Gertrud Oelsners mammutværk om Vilhelm Hammershøi. En foliant på gedigne 571 sider, og omkring 5 kilo tung.

Af alle de værker, der er skrevet om Hammershøi, er denne udgivelse udstyret med flest dokumenter og værker, og det ubetinget bedste ved bogen er netop, at den er gennemillustreret med billeder, der er så ekstremt godt gengivet og trykt. Der er så mange detaljer i disse billeder. Mange af fotografierne fra Vilhelms og konen Idas samling er blevet billedbehandlet og renset, før de er blevet kopieret. Det gør billedsiden så værdifuld og detaljerig.

Bogen er et ødselt værk, og det er opmuntrende at
mærke overskuddet hele tiden

Angående teksten og bogens inddeling i temaer, så er den skrevet, måske ikke intenderet, impressionistisk og fragmentarisk. De udvalgte temaer er spændende og relevante, måske især kapitlerne om hvidhed og sorte billeder er interessante tanker, der udtrykkes.

Fordelen er klart, at de helt har udelukket at kommentere og citere de mange teorier om, at Hammershøi bør læses feministisk eller nietzscheansk. Det nævnes ikke med et ord. Tak for det.

Desværre er der ikke ret mange referencer til litteratur, og selvom forfatterne nævner Hammershøis store bogsamling, som blev registreret, da den blev sat på auktion efter hans død, så fokuserer de ikke på hans mange danske, litterære værker.

Hammerhøi og fotografiet

Forfatterne har først og fremmest fokus på Hammershøis interesse for og brug af fotografiet. Det er bogens gennemgående tema. Jeg vil tro, at “fotografi” nævnes over hundrede gange og tænker, at hvis bare man slettede det ord halvdelen af gangene, så ville sætningerne, de indgår i, ikke miste betydning.

Når forfatterne skal forklare, hvorfor Hammershøis billeder “flimrer”, så påstår de fx, at han forsøger at gengive fotografiets korn/tekstur, og at det er noget med, at fordi det er en reaktion i øjet, så er der ingen sandhed eller virkelighed. Det er akademisk og spekulativt, og forfatterne burde være/er for kloge og vidende til at forfalde til den slags.

Det samme med forfatterens teori om, at Hammershøis beskæringer er “fotografiske” og motivvalget ditto. Men beskrivelserne af hans metoder kunne ligeså godt fungere uden at kalde det en fotografisk tilgang.

Fotografierne er interessante, men som forfatterne også berører kortfattet, så ejede Hammershøi også en mængde bøger om Københavns arkitektur og indretning af hjem. Disse værker, med

 Menu
købertryk og litografier af arkitektur, kunne ligeså godt forklare
Hammershøis beskæringer og fokus på linjen som ideen om, at
fotografering i sig selv er et tema for Hammershøis maleri.

Et tredje eksempel i denne sammenhæng er forfatterens påstand om, at fotografierne bruges som forlæg til malerier. Det er både sandt i visse tilfælde – og forkert fordi hans samling af prospekter og baggårde, beskidte og slidte, aldrig interesserede ham malerisk. Hans udpluk af motiver er altid fragmenter, der ikke viser forfaldet og andre karakteristika, som mange af hans fotografier viste.

Men alligevel er forfatterens refleksioner over, og de mange gengivelser af fotos, ekstremt interessant. Mange af de bedste fotos er forførende, og man kan dvæle ved dem længe.

Bogen er selvfølgelig fyldt med vigtig og delvis ny information. At få bedre styr på samlingerne af Hammershøis værker, plus provinens på meget af det andet – breve, fotos, malerpalet – er det her muligt at finde oplysninger om. Det er sådan noget, alle kunsthistorikere burde tvinges til at gøre. De formår at dække de huller, der stod tilbage, efter Alfred Bramsens og Poul Vads værker.

VILHELM HAMMERSHØI:
“INTERIØR, UNG KVINDE SET FRA RYGGEN”, 1904.
RANDERS KUNSTMUSEUM.

Den internationale kontekst mangler

Det kan undre, at der fx ikke en eneste gang nævnes “impressionisme”. Eller “suppeterin”. Det kan undre, at forfatterne ikke har fokuseret og undersøgt møblerne og genstandene i Hammershøis malerier. Dog er der undtagelser. Det gamle bevarede panel fra Rahbeks Allé, som Ida og Vilhelm Hammerhøi boede i i en periode. Det nævnes, og man kan se originalen gengivet så fint.

Selvom forfatterne i begyndelsen af bogen forklarer, at Hammershøi burde indskrives i en international kontekst fremfor en snæver national, så er det som om de ikke sådan rigtig får tag i det. Der dvæles over de mere symbolistiske malerier, men grundet de sparsomme informationer om Hammershøis intentioner, skriver de ikke særligt indgående om det. Egentlig underligt at de fx ikke drager paralleller mellem Willumsens og Hammershøis interesse for ægyptisk kunst, når

“

De tre sider er bare tomme, men de er alligevel kommet med. Det er et æstetisk overskud, der beviser, at bogen er udført ud fra alt andet end økonomiske forbehold

Møblernes betydning og historie er også interessant at undersøge, fordi Hammerhøis formbevidsthed og samling af møbler og genstande slet ikke er tilfældig, ja, faktisk var den meget systematisk. Hammershøi var som samler især interesseret i Empire-stilen, men sjovt nok ikke de mest fine og prangende af slagsen. Det er møbler og genstande fra denne tid, men udført mere knapt og mindre dekoreret, der tiltrak Hammershøi. Den rene ellipseform, træet, der ikke er udskåret og forgyldt, osv. Hans æstetiske sans for grundformen og refleksioner over håndværk og æstetik, der flugter så præcist med Nyrops ideer om arkitektur og pynt, kunne være interessant at høre noget mere om.

At Hammershøi og Nyrop, der tegnede Københavns Rådhus, havde fælles ideer om håndværk, æstetik og formsprog, er betydelig viden, der stiller Hammershøi i kategori med F. Hendriksen og mange andre, der forandrede datidens Danmark og København, ved at skabe en kunstindustriel revolution.

Bogen er et ødselt værk, og det er opmuntrende at mærke overskuddet hele tiden. For eksempel er der hele tre sider, der udelukkende er fotografiske gengivelser af gråt papir, fra en indklæbningsbog med fotos, som Hammershøi har ejet. De tre sider er bare tomme, men de er alligevel kommet med. Det er et æstetisk overskud, der beviser, at bogen er udført ud fra alt andet end økonomiske forbehold.

Det er altovervejende positivt at gennemlæse bogen. Forfatterne når nemlig ikke frem til en konklusion. Hammershøis kunst fremstår mere gådefuld, efter endt læsning, end før. Og det er udelukkende positivt.

Illustration: Vilhelm Hammershøi, Stue i Strandgade med solskin på gulvet, 1901. SMK. Foto/Jakob Skou-Hansen.

TAGS:

ANMELDELSE

ANNETTE ROSENVOLD

BOG

GERTRUD OELSNER

KUNST

VILHELM HAMMERSHØI

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

**Stof til eftertanke i
ny
spændingsroman**

**En fandens kvinde
– 2 x manden og
kvinden (og
kunsten)**

**Danske
dokumentarfilm
lever i en uglest
ghetto – det må vi
gøre op med**

FREDDY HAGEN SENESTE ARTIKLER

Freddy Hagen er cand.mag. i Moderne Kultur og Kulturformidling fra Københavns Universitet med en bachelor i Filosofi.

Kommer fra et arbejderhjem, har været i lære som tømrer og kok. Freddy har rejst i mange lande, levet som freelancejournalist og fotograf, undervist på forskellige skoler i litteratur og historie. Studeret i Firenze, boet i Berlin og arbejdet som kokkelev i Paris.

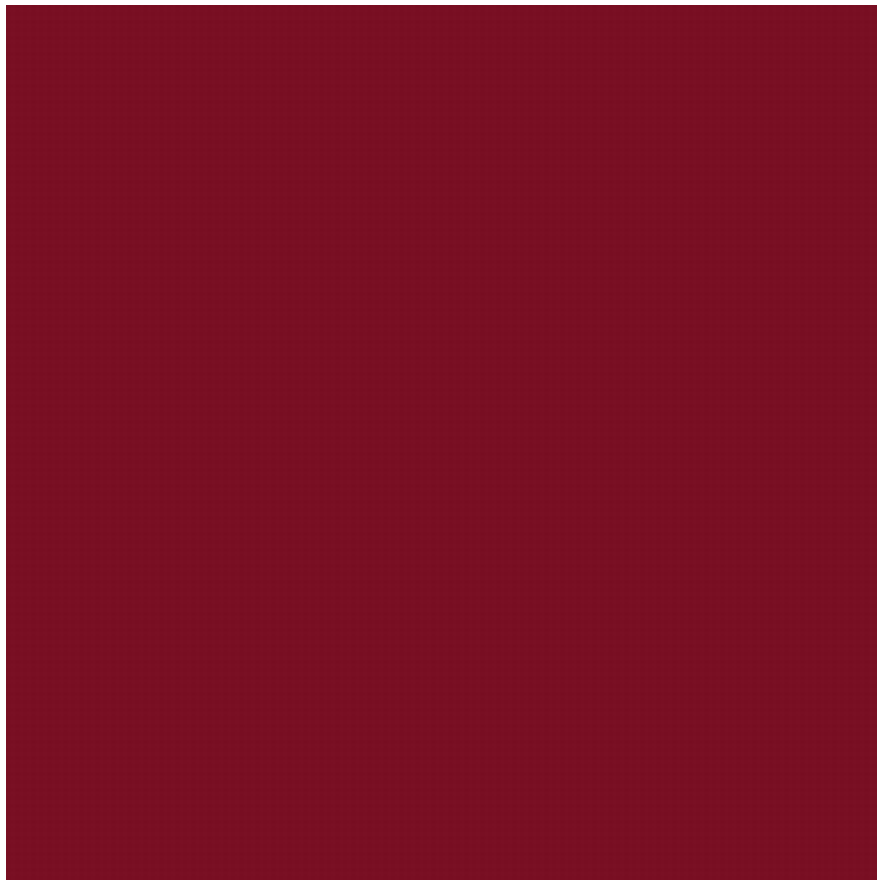
Freddy Hagen har studeret islam og formidlet viden om islam og muslimer gennem mange år, og fokuseret på dem der er i klemme, for eksempel homoseksuelle muslimer der har måttet leve under trusler. Han har også rejst sammen med muslimer til lande, hvor der er krig og konflikt og dokumenteret deres vilkår i

Menu
artikler og gennem fotojournalistik. Han er også vidende om et hav af minoritetsmiljøer samt grupperinger til højre og venstre på de politiske fløje.

I dag arbejder han som fiskehandler, men skriver stadigvæk og debatterer værdier og konflikter.

Hvis du vil bidrage til Freddy Hagens arbejde på POV kan du donere direkte til ham på hans Mobile Pay: 25389541

M E S T L Æ S T E

Historien om Fløjte-Karl, en gammel københavnsk original

af Philip Sampson |
posted on October 10,
2019 | under Historie,
Liv & Mennesker